

Mäster skraddare

Om Sagan

Äkta folksagor har uppstått i tider då ordens bildkaraktär var mer påtaglig än nu. Vi upplever orden på ett abstrakt sätt d.v.s. utan det omedelbara själsliga innehåll som de tidigare hade. Orden gav då förmimmelser av färg, klang och andra kvaliteter. Sagor från denna tid återspeglar djupa upplevelser av människans utveckling, som vi än idag förnimmer som deras charm. I bästa fall upplever vi dem som konstverk med den tillfredsställelse som konstupplevelser ger. Med sannolikt upplevde människor i äldre tid ändå sagan på ett kraftfullare sätt så som många barn gör det än idag, i förvåning och undran, som verkar skapande i barnets själsliga utveckling. Vi skall försöka betrakta en gammal saga från synpunkten varför den verkar engagerande – och välgörande – på barnet och för all del på en vuxen som anar dess djupa innehåll. Det rör sig om sagan ”Mäster Skraddare” som följer på nästa sida.

Handlingen är enkel: Den lille herrn går till skraddaren med en tygbit och ber denne att göra en rock av tygbiten. När sju dagar har gått till ända kommer den lille herrn tillbaka och får då veta att tygbiten inte räcker till för en rock – utan till ett par byxor. ”Det bidde ingen rock, det bidde ett par byxor”.

Mötet med skraddaren upprepas tre gånger till och varje gång ”bidde” det mindre av tyget. Till slut får den lille herrn beskedet: ”Det bidde ingenting”. Varje gång svarar den lille herrn: Det var bra det, mäster skraddare. Tack så mycket mäster skraddare, Adjö, adjö, mäster skraddare – Efter sista gången heter det: och så gick den lille herrn och kom aldrig mer igen”. – Vilken märkvärdig saga, som alla småbarn älskar, och vi vuxna måste stå undrande inför.

Orden skraddare har sina rötter i ord som har med skära bort, avskilja att göra (jmf. skraddare-skräda, och tyska Schneider - schneiden). Innan en skraddaren kan foga ihop de enskilda bitarna, måste han skära bort det som inte är nödvändigt. Han skär till.

I sagan måste skraddaren efterhand förändra tillskärningen, d.v.s. han måste avskilja (urskilja?) annorlunda än tidigare. Kan det tänkas att det beror på att den lille herrn har förändrats under tiden? Det är sju dagar som har gått sen sist – kanske sju år? Rock, byxa, väst, vantar-, allt mindre kan tygbiten täcka.

Vad gör vi från morgon till kväll med intrycken som möter oss från omvärlden? Vi bearbetar dem, d.v.s. vi skär bort, skiljer ur, allt efter våra förutsättningar och oavsett om vi är så värst medvetna om detta. Se fogar vi ihop det ”tillskurna” till våra föreställningar om världen. Det är ett drygt skraddararbete vi åstadkommer varje dag.

När vi var barn fick vi hjälp med ”skraddararbetet”. Det var andra som mer eller mindre beredvilligt, ibland ihärdigt ”klippde” till åt oss. Tillskärningen förändrade sin karaktär allt eftersom tiden gick. Vi blev större, våra behov förändrades medan vi växte upp. Vad som skall klippas bort bestäms av den fortlöpande förändringen. Tygbiten blev mindre och mindre i förhållande till den lille herrn. Varje barn är den lille herrn, med andra ord ett människobarn som är ett faktum i ”skraddarens” liv. Inför ett mycket litet barn – också ett större sovande barn – har vi för det mesta en känsla som liknar vördnad. Den känslan upplever vi allt mera sällan ju större ”den liten herr” blir. Men det är ändå en liten herre vi har framför oss, som behöver vördas och vårdas.

Genom att barnet föds in i världen, in i ett sammanhang, lämnar det förtroendefullt sin lilla tygbit i våra händer. De ödestrådar som förbinder barnet med oss och oss med barnet är som en väv, en tygbit av särskilt slag. Uppväxttiden är slut när tygbiten inte längre kan bli till något. Barnet träder ut i livet och kommer aldrig mer tillbaka till samma ödesrelation som det hade under uppväxttiden. Nu kommer det att möta andra livsammanhang. Något är definitivt slut, och måste vara slut.

– Så länge det är fråga om utveckling, och hela människolivet är en fortlöpande utveckling, är det som har kommit till ett slut samtidigt början till något nytt. Den lille herrn blir nu själv skraddare.

Efter dessa funderingar kan vi på nytt fördjupa oss i sagans handling. Med stor enkelhet men exakt vill den uttrycka vad det kommer an på när man som förälder eller lärare uppfostrar och undervisar barn. Att förstå barnets utveckling så, att man använder tygbiten för det ”klädesplagg” som är rätt och riktigt för barnets ålder. Att klippa till varken för snävt eller för vidlyftigt, att ej gå efter schabloner och stelna i attityder, att vara närvarande i mötet med barnet. Den lille herrns livsmod, hans sunda livsglädje och livsaptit kan då finnas kvar när den lilla tygbitens tid är slut och skraddarens uppgift fullbordad. De är såvitt jag förstår – guldornet i sagan.

Hur kommer vi underfund med vår rätta uppgift gentemot barnet under dess utveckling? Jag tror genom att ta den lilla tygbiten på allvar (all-var, varsam om allt) medan tid är.

Anne Widmark

- Text ur tidskriften *På Väg* nr 4/1979 med tema SMÅBARN
Publicerad med tillstånd

Mäster skräddare

Själva sagan

Det var en gång en liten herre som gick till skräddaren med en liten bit tyg, som han ville ha sytt.

- Goddag, goddag, mäster skräddare, sa han och bockade sig.
  - Goddag, goddag, sa skräddare. Han satt förstås på bordet som skräddare gör.
  - Kan jag få en rock sydd av det här lilla tyget? frågade den lilla herrn.
  - Jaha, sa skräddaren.
  - När kan den bli färdig?
  - Om lördag
  - Det var bra det, mäster skräddare. Tack så mycket, mäster skräddare. Adjö, adjö, mäster skräddare.
- Och så gick den lilla herrn.

Och så gick veckan, och så kom lördagen, och så kom den lilla herrn till skräddaren igen.

- Goddag, goddag, mäster skräddare, är min rock färdig nu?
- Ack nej!
- Är den inte färdig? Varför det då?
- Ack jo, det bidde ingen rock.
- Jaså, bidde det ingen rock? Vad bidde det då?
- Det bidde ett par byxor.
- Jaså, bidde det ett par byxor. När blir de färdiga då?
- Om lördag.
- Det var bra det, mäster skräddare. Tack så mycket, mäster skräddare. Adjö, adjö, mäster skräddare.

Och så gick den lilla herrn.

Och så gick veckan, och så kom lördagen, och så kom den lilla herrn till skräddaren igen.

- Goddag, goddag, mäster skräddare, är mina byxor färdig nu?
- Ack nej!
- Är de inte färdiga? Varför det då?
- Ack jo, det bidde inga byxor.
- Jaså, bidde det inga byxor? Vad bidde det då?

- Jaså, bidde det en väst. När blir den färdig då?
  - Det bidde en väst.
  - Jasså bidde det en väst. När blir den färdig då?
  - Om lördag.
  - Det var bra det, mäster skräddare. Tack så mycket, mäster skräddare. Adjö, adjö, mäster skräddare.
- Och så gick den lilla herrn.

Och så gick veckan, och så kom lördagen, och så kom den lilla herrn till skräddaren igen.

- Goddag, goddag, mäster skräddare, är min väst färdig nu?
  - Ack nej!
  - Är den inte färdig? Varför det då?
  - Ack jo, det bidde ingen väst.
  - Jaså, bidde det ingen väst? Vad bidde det då?
  - Det bidde ett par vantar.
  - Jaså, bidde det ett par vantar. När blir de färdiga då?
  - Om lördag.
  - Det var bra det, mäster skräddare. Tack så mycket, mäster skräddare. Adjö, adjö, mäster skräddare.
- Och så gick den lilla herrn.

Och så gick veckan, och så kom lördagen, och så kom den lilla herrn till skräddaren igen.

- Goddag, goddag, mäster skräddare, är mina vantar färdiga nu?
  - Ack nej!
  - Är de inte färdiga? – Varför det då?
  - Ack jo, det bidde inga vantar.
  - Jaså, bidde det inga vantar? Vad bidde det då?
  - Det bidde ingenting.
  - Jaså, det bidde ingenting! Det var bra det, mäster skräddare. Tack så mycket, mäster skräddare. Adjö, adjö, mäster skräddare.
- Och så gick den lilla herrn – och kom aldrig mer igen.

Folksaga. Svensk version.